

Docentenhandleiding lessen

Orgaandonatie en –registratie

Inhoudsopgave

1. Introductie	1
2. Indeling lesuren	1
3. Snel van start!	2
4. Inhoud van de activiteiten	3
Les 1: Groepsdiscussie aan de hand van videofragmenten	3
Fragment 1: Maureen	4
Fragment 2: Carla	5
Fragment 3: Voor- en nadelen	5
Fragment 4: Beslissing	6
Les 2: Quizzen en registratieformulier	7
Les 2.1: Quizzen	7
Les 2.2: Oefenen met het invullen van het registratieformulier	8
FAQ	10
Meer informatie?	14

©Copyright 2017

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting SIDVO.

1. Introductie

In Nederland wordt aan iedereen die 18 jaar is geworden, door middel van een thuisgestuurd registratieformulier, gevraagd of hij/zij wel of niet orgaandonor wil zijn. Dit is voor veel jongeren een moeilijke beslissing. Om jongeren te helpen bij deze keuze is op initiatief van Stichting SIDVO in samenwerking met het Maastricht UMC+ een voorlichtingsprogramma ontwikkeld. Het doel van dit programma is om jongeren vanaf 15 jaar te helpen om een weloverwogen beslissing te nemen over orgaandonatie. Daarnaast is het belangrijk dat jongeren deze keuze ook laten registreren bij het centrale Donorregister. Het registreren van deze keuze is belangrijk omdat het voor zowel artsen in het ziekenhuis als nabestaanden duidelijkheid verschaft op het moment dat iemand komt te overlijden. Centraal in dit programma staat dan ook om bewustzijn voor orgaandonatie te vergroten en het belang van registratie te benadrukken.

Het programma bestaat in principe uit twee lesuren die besteed worden aan het onderwerp orgaandonatie en –registratie. Tijdens deze lessen zullen in totaal 3 activiteiten aan bod komen:

1. Een groepsdiscussie over orgaandonatie en –registratie aan de hand van videofragmenten
2. Het werken met vier quizzen waarbij leerlingen hun kennis kunnen testen en voorlichting op maat krijgen
3. Het oefenen met het invullen van een registratieformulier

In deze handleiding vindt u handvatten voor het gebruik van het programma en uitleg bij de verschillende activiteiten.

2. Indeling lesuren

De totale duur van het programma is twee lesuren. Hieronder een schematische weergave van welke activiteit tijdens welk lesuur plaatsvindt.

Les	Activiteit	Tijdsduur
Les 1	Groepsdiscussie aan de hand van videofragmenten	ca. 50 minuten
Les 2	Quizzen	ca. 35 minuten
	Oefenen met het invullen van een registratieformulier	ca. 15 minuten

3. Snel van start!

Met de opzet op deze pagina kunt u snel aan de slag. Hieronder staat een korte beschrijving van de modules, die u naar eigen inzicht invulling kunt geven. Wilt u meer informatie over de inhoud van de activiteiten en een suggestie voor de uitvoering hiervan? Dit vindt u terug in hoofdstuk 4.

Doel

Het doel is om de leerlingen tijdens 2 lesuren kennis te laten maken met orgaandonatie en -registratie. Daarnaast willen wij leerlingen hier een eigen mening over laten vormen en ze stimuleren een keuze met betrekking tot orgaandonatie vast te laten leggen in het Donorregister.

Activiteit 1: Groepsdiscussie aan de hand van videofragmenten

Op de website www.bewustregisteren.mumc.nl zijn vier videofragmenten te vinden met als onderwerpen: hersendood, positieve/negatieve denkbeelden, voor- en nadelen en de beslissing. Bekijk de videofragmenten in de klas en bespreek deze klassikaal met de leerlingen. Wat was er te zien op de video, wat voor reacties roept dit op? Suggesties voor vragen die u de klas per fragment kunt stellen, vindt u in hoofdstuk 4. Het doel van deze activiteit is het bespreekbaar maken van orgaandonatie.

Activiteit 2: Quizzen

Leerlingen kunnen met behulp van de website www.bewustregistreren.mumc.nl zelf meer leren over orgaandonatie en -registratie. Dit onderdeel bestaat uit een quiz die is opgesplitst in 4 onderwerpen. Leerlingen kunnen zelf bepalen in welke volgorde ze deze quizzen doen, maar de bedoeling is wel dat alle onderwerpen behandeld worden. Op basis van de antwoorden krijgen leerlingen voorlichting op maat. Het doel van deze activiteit is om positieve en negatieve denkbeelden te behandelen, kennis te vergroten en eventuele misvattingen weg te nemen.

Activiteit 3: Oefenen met het invullen van het registratieformulier

Tijdens de laatste activiteit kunnen leerlingen oefenen met het invullen van een registratieformulier. Het is zowel mogelijk dit digitaal als op papier te doen, beide zijn terug te vinden op de website. U kunt zelf bepalen welke methode u wilt gebruiken tijdens de les. Het is wel belangrijk dat leerlingen weten van het bestaan van beide methoden. Het is ook mogelijk, wanneer zij dit willen, om hun keuze daadwerkelijk te registreren. Het doel van deze activiteit is om de leerlingen kennis te laten maken met het registratieformulier zodat zij deze zelf ook kunnen invullen.

4. Inhoud van de activiteiten

Hieronder worden de drie activiteiten besproken. Per activiteit worden de benodigde materialen, het doel en de procedure beschreven die nodig zijn voor de uitvoering van de activiteit.

Les 1: Groepsdiscussie aan de hand van videofragmenten

Materialen:

- Computer en beamer
- Handleiding

Doel:

In de klas worden vier videofragmenten getoond. Na elk fragment vindt een korte groepsdiscussie plaats. Het doel is dat de jongeren door de fragmenten en groepsdiscussie gaan nadenken over orgaandonatie en het nut van het laten registreren van hun keuze.

Uit onderzoek blijkt dat jongeren die veel nadelen van orgaandonatie verwachten, zich niet laten registreren. Dit blijken vaak misvattingen te zijn. Een voorbeeld hiervan is dat je, als je geregistreerd staat als orgaandonor, het risico loopt te vroeg doodverklaard te worden. Positieve denkbeelden over orgaandonatie vergroten juist de bereidheid tot registratie. Een voorbeeld hiervan is dat, als je geregistreerd staat, je familie geen moeilijke beslissing hoeft te nemen over orgaandonatie.

Met behulp van de videofragmenten en daaropvolgende discussies worden de belangrijkste positieve en negatieve denkbeelden bespreekbaar gemaakt.

Procedure:

In de klas wordt eerst een videofragment getoond dat bedoeld is om een discussie op te roepen. Vervolgens vindt onder uw leiding deze discussie klassikaal plaats. Na ieder fragment vindt een discussie plaats die per fragment 5-10 minuten zal duren. De precieze duur per discussie is afhankelijk van de duur van het lesuur.

De procedure kan dus schematisch als volgt worden weergegeven:

1. Toon het eerste videofragment
2. Discussieer 5-10 minuten klassikaal over het fragment
3. Toon het tweede videofragment
4. Etc.

De discussies kunnen plaatsvinden aan de hand van een aantal vragen dat per fragment zijn opgesteld. Het is belangrijk dat de leerlingen met elkaar gaan praten, discussiëren en antwoorden op de vragen gaan zoeken. Het is dus niet de bedoeling dat u antwoord op de vragen geeft. Hieronder vindt u de vragen per fragment en bij elke vraag het antwoord van experts. Als leerlingen na enige discussie niet op een antwoord kunnen komen, kan dit gebruikt worden voor sturing.

Fragment 1 : Maureen

Na het tonen van het fragment kunt u eerst kort herhalen wat er in het fragment te zien was: Maureen verloor in 2004 heel plotseling haar vader. In het ziekenhuis kregen zij en haar broer te horen dat hun vader hersendood was. Dat was heel moeilijk te begrijpen omdat hij aan de beademing lag, warm aanvoelde en nog een hartslag had. In dit fragment vertelt Maureen aan Jan dat haar vader een donorcodicil had, maar dat zij en haar broer daar niks van af wisten. Op het meest verdrietige moment van hun leven worden zij geconfronteerd met de keuze van hun vader om donor te willen zijn.

Hierna kunt u de onderstaande vragen achtereenvolgend voorleggen aan de klas om de leerlingen aan te zetten tot discussie:

1. Waarom vraagt de familie in dit fragment zich af of hun vader nou echt dood is?
2. Wat is hersendood?
3. Wie bepaalt of iemand hersendood is?

Antwoorden en toelichting

1. De familie ziet iemand liggen die nog gewoon ademt, een hartslag heeft, nog warm aanvoelt en nog een gewone huidskleur heeft. De bedoeling is dat leerlingen uit eindelijk uitkomen op het fenomeen 'hersendood' en hierover gaan praten.
2. Wanneer hersenen enkele minuten geen zuurstofrijk bloed krijgen, dan worden deze onherstelbaar beschadigd met als gevolg dat alle hersenfuncties voor altijd zijn uitgevallen. De hersendood wordt dus pas vastgesteld wanneer de functies van de hersenen helemaal en onherstelbaar beschadigd zijn. Wanneer iemand hersendood is, is die persoon overleden.
3. De arts die verantwoordelijk is voor de patiënt stelt ook de hersendood vast. Deze arts is echter een ander persoon dan de arts die betrokken is bij het transplantatieproces.

Fragment 2 - Carla

Er zijn mensen die vinden dat je met orgaandonatie mensen kunt helpen, of dat door je organen af te staan delen van je lichaam na de dood kunnen doorleven. In dit fragment vertelt Carla over haar leven voor en na haar harttransplantatie. Maar ook over de keerzijde van die medaille. Hoe zwaar de operatie was, hoe haar leven aan een zijden draadje hing en het vreemde idee dat je leeft met het hart van iemand anders. Iemand die is overleden en een verdrietige familie achterlaat. Hun verdriet tegenover haar blijdschap.

U kunt kiezen uit een tweetal vragen dat hieronder staat weergegeven. Inhoudelijk zijn de vragen bijna identiek. Bij vraag 1 krijgen de leerlingen zelf meer ruimte om antwoord te geven dan bij vraag 2. Wanneer u verwacht dat de discussie in de klas moeizaam zal verlopen, omdat de leerlingen weinig uit zichzelf zeggen, kunt u het beste de tweede vraag voorleggen.

1. Hoe denken jullie over datgene wat Maureen zegt ("Een nier van mijn vader is naar een jongetje van 8 jaar gegaan" en "De donor ontvanger heeft een kans gekregen om verder te leven")?
Hoe denken jullie over wat Carla zegt, ("Ik zou doodgaan of een nieuw hart krijgen" en "Na het krijgen van mijn nieuwe hart ging het alleen maar bergopwaarts")
2. Wie van jullie is het eens en wie is het oneens met de volgende stellingen, en waarom?:
 - "Met orgaandonatie kun je mensen helpen"
 - "Door orgaandonatie kunnen na mijn dood delen van mijn lichaam doorleven"
 - "Orgaandonatie kan ook best eng en bizar zijn omdat je organen van iemand anders in je lichaam krijgt"

Fragment 3: Straat interviews

Jan wil weten hoe zijn leeftijdsgenoten denken over orgaandonatie. Zijn ze voor? Of vinden ze het helemaal niks? Ook is Jan nieuwsgierig of de studenten hun keuze hebben geregistreerd in het donorregister. En met andere over hun keuze hebben gesproken.

Het doel van dit fragment is om leerlingen te simuleren het onderwerp orgaandonatie met vrienden, maar ook thuis bespreken. In veel gezinnen wordt nooit besproken wat de wensen van de verschillende gezinsleden zijn. Hierdoor is het moment waarop orgaandonatie ter sprake komt vaak erg ongunstig en onprettig, omdat de familieleden net te horen hebben gekregen dat er een dierbare

is overleden. Het maken van een beslissing over donatie is dan erg moeilijk voor familieleden. Dit wordt makkelijker, wanneer thuis al eens gepraat is over de wensen.

De volgende vragen kunnen aan de klas worden voorgelegd:

1. Wie van jullie heeft thuis of met vrienden al eens gepraat over orgaandonatie en – registratie? En waarom hebben jullie er thuis en met vrienden over gepraat? Wat waren de redenen voor dit gesprek?
2. Wie van jullie heeft nog nooit thuis gepraat over het onderwerp orgaandonatie en – registratie? Weten jullie waarom er nooit over gepraat is? Wat zijn eventueel de redenen hiervoor?
3. Wie van jullie vindt het belangrijk om er thuis met je ouders en/of broers/zussen over te praten en waarom wel of niet?
4. Zouden jullie naar aanleiding van deze video en discussie wel het onderwerp orgaandonatie en –registratie thuis gaan bespreken? Waarom wel of niet?

Fragment 4 - Prof.dr. van Mook

Wanneer je je keuze voor wel of niet doneren vastlegt, kun je voorkomen dat je familie een moeilijke beslissing moet nemen over orgaandonatie. Jan gaat langs bij Prof.Dr. Walther Van Mook op de intensive care afdeling van het MUMC+ in Maastricht. Op zijn afdeling liggen vaak mensen die in acuut levensgevaar zijn en soms ook sterven. Hij is de persoon die niet alleen dit slechte nieuws aan de familie moet brengen, maar direct na constateren van de hersendood het onderwerp orgaandonatie bespreekt. Dit is voor alle betrokkenen een zeer moeilijk moment. Uit ervaring weet hij ook dat de nabestaanden makkelijker een keuze kunnen maken als de overledene de wens heeft vastgelegd en als het onderwerp orgaandonatie al eerder besproken is. Ook benadrukt Dr. van Mook dat, ondanks de tijdsdruk, de menselijkheid en zorgvuldigheid in de procedure altijd op de eerste plaats komt.

Na het tonen van het fragment kunt u eerst kort herhalen wat er in het fragment te zien was:

Het vierde fragment gaat over het belang van registreren. Als je het registratieformulier invult, kun je voorkomen dat je familie een moeilijke beslissing moet nemen over orgaandonatie. Een arts vertelt dat hij dagelijks meemaakt dat familieleden in het ziekenhuis voor een moeilijke beslissing komen te staan wanneer hen gevraagd wordt over orgaandonatie na te denken omdat er geen keuze is vastgelegd. Het is dus voor de familie heel fijn als de overledene zijn keuze heeft laten registreren.

Ook vertelt hij dat het vaak lastig is om bij familie over orgaandonatie te beginnen, omdat orgaandonatie vaak nog nooit besproken is. Hierna kunt u onderstaande vragen achtereenvolgend voorleggen aan de klas om de leerlingen aan te zetten tot discussie:

1. Waarom is het belangrijk dat je je laat registreren?
2. Hoe werkt het registratiesysteem in Nederland?

Antwoorden en toelichting

1. Wanneer je je laat registreren, kun je zelf beslissen wat er na je dood met je organen gebeurt. Ook als je geen donor wilt worden, is het dus belangrijk dat je je keuze laat registreren. Door je te laten registreren geef je duidelijkheid aan zowel artsen in het ziekenhuis als je familie. Artsen hoeven dan niet de vraag aan de nabestaanden te stellen of tot donatie mag worden overgegaan, maar ze moeten de nabestaanden wel van de keuze van de overledene op de hoogte brengen. Voor nabestaanden is het meestal gemakkelijker wanneer de overledene tijdens zijn of haar leven heeft laten weten wat de keuze is met betrekking tot orgaandonatie (“Het is zijn/haar keuze, zo heeft hij/zij het gewild”).
2. In Nederland wordt het zogenaamde “opt-in systeem” gehanteerd. Dit houdt in dat iedereen die 12 jaar of ouder is, een registratieformulier in kan vullen. Je kunt hierop aangeven of je na je overlijden organen en/of weefsels wilt doneren of niet. Je kunt ook aangeven dat je de beslissing overlaat aan je nabestaanden of een specifiek persoon. Je kunt dit registratieformulier invullen en opsturen naar het Donorregister. Je kan ook digitaal een registratieformulier invullen.

Les 2: Quizzen en registratieformulier

Les 2.1: Quizzen

Materialen:

- Computers, laptops, I-Pad of Smartphone voor alle leerlingen
- Evt. printer

Doel:

Nadat leerlingen tijdens de eerste les kennis hebben gemaakt met orgaandonatie en –registratie, wordt in de tweede les dieper op het onderwerp ingegaan door vier quizzen te doen op de website. Leerlingen krijgen hiermee de kans hun kennis over orgaandonatie en –registratie te testen en meer

informatie te krijgen. Deze informatie wordt afgestemd op de behoeften en kenmerken van elke leerling afzonderlijk en wordt daarom ook wel ‘voorlichting op maat’ genoemd.

Met behulp van de website worden de belangrijkste positieve en negatieve denkbeelden behandeld zodat jongeren zich meer bewust worden van het onderwerp, meer te weten komen over orgaandonatie en het doel van registratie, en eventuele misvattingen worden weggenomen.

Procedure:

Leerlingen krijgen 35 minuten de tijd om de quizzen te maken. Op basis van de ingevulde antwoorden, geeft de website specifieke persoonlijke voorlichting die aansluit bij de behoeften van de leerling. Er zijn vier onderwerpen waarover de leerlingen informatie kunnen krijgen:

1. Hoe denk jij over orgaandonatie en registratie? In hoeverre vinden leerlingen orgaandonatie een moeilijk of eng onderwerp? Vinden leerlingen dat er positieve of negatieve kanten aan het registreren zitten?
2. Wat vinden anderen van orgaandonatie en registratie? Welke ervaringen hebben leerlingen met orgaandonatie en wat vinden ouders en vrienden van orgaandonatie en registratie?
3. Is orgaandonatie eng en bizar? Er bestaan over orgaandonatie en registratie veel akelige verhalen. In hoeverre denken leerlingen dat deze verhalen kloppen?
4. Doe de “orgaandonatie- kennistest”! Hoeveel weten leerlingen af van orgaandonatie en registratie?

Leerlingen kunnen zelf kiezen met welk onderwerp ze willen beginnen, maar het is wel de bedoeling dat alle onderwerpen doorlopen worden. Wanneer een leerling klaar is met het beantwoorden van de vragen van een onderwerp, verschijnt informatie die gebaseerd is op de antwoorden die gegeven zijn door de betreffende leerling. Er bestaat ook de mogelijkheid om de verkregen informatie uit te printen.

Les 2.2: Oefenen met het invullen van het registratieformulier

Materialen:

- Computers of laptops voor de leerlingen (of het oefenregistratieformulier op papier)
- Korte inleiding (zie hieronder)
- Evt. printer

Doel:

In de klas wordt geoefend met het invullen van een registratieformulier. Dit is het formulier dat iedere inwoner van Nederland van 18 jaar en ouder van het ministerie van VWS ontvangt, maar wat ook digitaal te vinden en in te vullen is. Het doel van deze activiteit is dat leerlingen kennis maken met het donorregistratieformulier en hierdoor weten hoe het eruit ziet en hoe ze dit in moeten vullen.

Procedure:

Deze activiteit zal $\pm$ 15 minuten in beslag nemen. Voordat de leerlingen beginnen met het invullen, is het belangrijk dat u kort uitlegt hoe het formulier werkt. Op de volgende pagina vindt u een korte inleiding die u hiervoor kunt gebruiken. Het oefenregistratieformulier kan op twee manieren gebruikt worden. U kunt naar eigen inzicht een methode kiezen. Wel is het belangrijk te benadrukken dat de andere methode ook bestaat.

1. Een te downloaden PDF document dat met de pen kan worden ingevuld. Hoewel dit formulier alleen bedoeld is om te oefenen, kunnen scholieren als ze dat willen dit formulier ook opsturen om hun keuze daadwerkelijk te laten registreren.
2. Via de website van dit lesprogramma is een link naar het Donorregister aan te klikken waarop het elektronisch registratieformulier beschikbaar komt. Dit formulier is bedoeld om te oefenen, maar scholieren kunnen als ze dat willen deze ook verzenden om hun keuze daadwerkelijk te laten registreren.

Hieronder volgt een inleidende tekst die u kunt voorlezen, of in uw eigen woorden kunt vertellen:

In Nederland kan je je beslissing over orgaandonatie laten vastleggen in het Donorregister door een donorregistratieformulier in te vullen. Het registratieformulier biedt vier keuzemogelijkheden:

1. Je kunt besluiten je (of een deel van) organen en/of weefsels na overlijden te doneren
2. Je kunt besluiten je organen en/of weefsels na overlijden niet te doneren
3. Je kunt besluiten de beslissing over orgaandonatie door je nabestaanden te laten maken
4. Je kunt besluiten een specifiek persoon aan te wijzen die voor jou de beslissing over orgaandonatie na overlijden moet maken.

Het is handig dat je het formulier al een keer hebt gezien voordat je het in gaat vullen. Het is de bedoeling dat je nu gaat oefenen met het invullen van het donorregistratieformulier. De keuze die je nu maakt, wordt niet vastgelegd in het Donorregister. Je hoeft je naam niet in te vullen en de keuze die je maakt blijft anoniem. Jullie krijgen 10 minuten de tijd om dit formulier te bekijken en in te vullen. Het is de bedoeling dat je goed nadenkt over wat je keuze op dit moment zou zijn en deze invult op het oefenregistratieformulier.

Mocht je je keuze graag daadwerkelijk registreren is dit ook mogelijk. Dit mag ook al voordat je 18 bent.

FAQ

Hieronder vindt u een overzicht van veelgebruikte begrippen en mogelijke vragen die leerlingen kunnen stelling met betrekking tot orgaandonatie en –registratie. Staat uw vraag er niet tussen? Neem dan contact op met Emile Schaeken via emile.schaeken@mumc.nl

DONEREN NA OVERLIJDEN

▪ Wat is doneren na overlijden?

Doneren betekent iets schenken. Wanneer iemand orgaandonor is, betekent dit dus dat iemand zijn/haar organen en/of weefsels schenkt aan iemand anders nadat hij/zij is overleden.

▪ Wat is transplantatie?

Transplantatie is het overplaatsen van weefsels of organen van het lichaam van de donor in het lichaam van de ontvanger.

▪ Welke organen of weefsels kan ik doneren?

De volgende organen kunnen gedoneerd worden: hart, nieren, longen, lever, alvleesklier en dunne darm.

De volgende weefsels kunnen gedoneerd worden: huid, botweefsel, hoornvliezen, hartkleppen en de grote lichaamsslagader.

- **Kan iedereen donor worden?**

Iedereen kan een registratieformulier invullen en toestemming geven voor donatie. Het maakt dus niet uit hoe oud je bent, of je helemaal gezond bent of hoe je leefstijl is (bijvoorbeeld of je rookt).

Of iemand uiteindelijk echt donor wordt, hangt van veel omstandigheden af. Dit heeft vaak te maken met het moment, de oorzaak en de plaats van overlijden. Voor sommige organen is het bijvoorbeeld nodig dat iemand in het ziekenhuis overlijdt.

- **Wat is doneren bij leven?**

Sommige organen of weefsels kan je ook doneren als je nog leeft. Dit doen mensen vaak voor een ziek familielid of vriend, maar je kan ook aan een onbekende doneren. Tijdens je leven kan je een nier, een deel van je lever, stamcellen en bloed doneren. Dit kan vanaf de leeftijd van 12, maar hier gelden wel strenge regels voor.

REGISTRATIESYSTEMEN

- **Wat is een toestemmingssysteem?**

Bij een toestemmingssysteem moet je terwijl je leeft expliciet toestemming geven voor donatie na je overlijden. In Nederland is er ook een toestemmingssysteem.

- **Wat is een geen-bezwaar systeem?**

Bij een geen-bezwaar systeem ben je automatisch donor zonder hier toestemming voor te geven. Je kan wel aangeven dat je geen donor wil zijn. Dit systeem wordt bijvoorbeeld in België, Oostenrijk, Spanje en Zweden gebruikt.

DONORREGISTER

- **Wat is het Donorregister?**

Het Donorregister bewaart alle ingevulde registratieformulieren. Als je komt te overlijden, kijkt de arts in het Donorregister of jouw keuze daar geregistreerd staat.

- **Vanaf welke leeftijd kan je je keuze doorgeven aan het Donorregister?**

Iedereen ouder dan 12 jaar kan zich registreren in het Donorregister. Kinderen jonger dan 12 jaar kunnen nog geen keuze vastleggen.

Wanneer een kind onder de 12 jaar overlijdt, zal de arts met de ouder(s) of voogd overleggen over orgaandonatie van het kind. Bij kinderen van 12 tot 16 jaar hebben de ouder(s) of voogd de mogelijkheid om een donatie tegen te houden, ook wanneer het kind zelf heeft aangegeven donor te willen zijn. Wanneer het kind in het Donorregister aan heeft gegeven geen donor te willen zijn, kunnen de ouder(s) of de voogd hier niets aan veranderen.

- **Hoe kan ik mij registreren?**

Iedereen in Nederland, ouder dan 12 jaar, kan zich registreren door een registratieformulier in te vullen. Je kan het formulier uitprinten of bestellen via www.donorregister.nl, en opsturen naar het Donorregister. Je kan het donorformulier ook online invullen en opsturen. Je hebt dan je DigiD-inloggegevens nodig.

Jongeren krijgen in het jaar nadat ze 18 worden een brief met registratieformulier die ze kunnen invullen en opsturen.

- **Waarom zou ik mij registreren als ik geen donor wil zijn?**

Het registreren van je keuze zorgt ervoor dat bij de artsen, familie en vrienden duidelijkheid is over wat jij wilt. Zo komen je nabestaanden niet voor een lastige keuze te staan. Het is dus altijd goed om je keuze door te geven aan het Donorregister, ook als je geen donor wilt zijn.

- **Wat gebeurt er als je overlijdt en je je keuze niet hebt laten registreren?**

Artsen zullen aan je nabestaanden toestemming vragen voor donatie wanneer je geen keuze hebt laten registreren.

TOEWIJZING VAN ORGANEN

- **Wie bepaalt welke patiënt jouw organen en/of weefsels krijgt?**

Er bestaat een wachtlijst met patiënten die een orgaan nodig hebben. Het is niet altijd zo dat degene die het langst op de wachtlijst staat als eerst een orgaan krijgt. Zo kan een patiënt voorrang krijgen als hij/zij in grote medische nood verkeert. Ook wordt gekeken naar andere medische informatie van de donor en ontvanger. Zo wordt er bijvoorbeeld gekeken naar de bloedgroep en het weefseltype om de kans op afstoting zo klein mogelijk te maken. Verder kunnen afstand en tijd een rol spelen. Organen zijn buiten het lichaam namelijk beperkt houdbaar.

- **Kan ik zelf kiezen wie mijn organen/weefsels krijgt?**

Nee, je kunt niet zelf kiezen wie jouw orgaan of weefsel krijgt. Dit wordt bepaald aan de hand van een wachtlijst en medische informatie.

ORGAANDONATIE EN RELIGIE

Veel mensen weten niet goed of hun geloof of levensbeschouwelijke overtuiging positief tegen orgaandonatie staat. Over het algemeen staan de meeste religies positief tegenover orgaandonatie, maar elke religie is natuurlijk anders. Hieronder staan de meest-voorkomende religies en hun kijk op orgaandonatie:

- **Islam:**

Er bestaan verschillende richtingen binnen de Islam met verschillende ideeën over orgaandonatie. Over het algemeen is de houding tegenover orgaandonatie positief vanwege het principe van naastenliefde. Een belangrijk argument vóór orgaandonatie is het begrip ‘maslaha’. Dit houdt in dat elke daad acceptabel en aanbevolen is als ze een bijdrage levert aan het

maatschappelijk belang. Het doneren van organen kan een positieve uitwerking hebben op de maatschappij, sociale verhoudingen en uiteindelijk een betere mensheid.

Enkele autoriteiten binnen de Islam wijzen orgaandonatie echter af, omdat het lichaam na de dood aan God toebehoort en daarom niet geschonden mag worden.

- **Rooms-Katholieke kerk:**

Deze kerk staat positief tegenover orgaandonatie. De katholieke ethiek benadrukt wel dat het altijd vrijwillig moet zijn, een goede daad uit altruïsme. Het kan dus nooit als een plicht beschouwd worden.

- **Protestantse kerken:**

Hier geldt, net als bij de Katholieke kerk, dat orgaandonatie aan te bevelen is maar geen verplichting mag zijn. De Bijbelse waarde van naastenliefde is een belangrijk argument vóór orgaandonatie. Aan de andere kant is de Bijbelse waarde van integriteit van het menselijk lichaam weer een tegenargument. Over het algemeen wordt gezegd dat het ontbreken van organen de wederopstanding niet in de weg zal staan, maar hier is binnen de Protestantse Kerk soms nog discussie over.

MOMENT VAN OVERLIJDEN

- **Kan mijn familie wel afscheid nemen als ik orgaandonor ben?**

Ja, familie kan altijd afscheid nemen van de overledene. Zowel voor als na de donatieoperatie kan er afscheid genomen worden, hier is voldoende tijd voor.

- **Kan iemand nog een normale begrafenis krijgen na een orgaandonatie operatie?**

Ja, er kan gewoon een normale begrafenis plaatsvinden. Het is niet nodig om een uitvaart uit te stellen, aangezien de overledene maar een halve of hele dag extra in het ziekenhuis blijft voor de orgaandonatie. Het uitnemen van de organen gebeurt met veel respect voor de overledene. De overledene kan daardoor altijd opgebaard worden zonder dat er iets van te zien is. Zo wordt bijvoorbeeld bij donatie van de huid nooit huid bij het gezicht, de hals of handen weggehaald.

Meer informatie?

Wanneer u als leerkracht meer informatie over het lespakket wilt, kunt u contact opnemen met:

Dhr. Emile Schaeken
Maastricht UMC+
043-3874516
E-mail: emile.schaeken@mumc.nl

Wanneer u als leerkracht of uw leerlingen meer informatie willen over het onderwerp orgaandonatie en –registratie, dan kunt u bij het Donorregister terecht:

Donorregister
www.donorregister.nl
0900-821 2166
E-mail: info@donorregister.nl